

De kroeg is open!

Stel, je bent een trekvogel en je hebt al de hele nacht gevlogen. Gewoon volgens de modernste therapeutische methode visualiseer je dat je armen vleugels zijn geworden. Overal om je heen hoor je de zachte contactgeluiden van je soortgenoten die ook op weg zijn naar het zonnige zuiden. Bij het krieken van de dag stort je dodelijk vermoeid en hongerig tot op het bot in de struiken. Als de zon opkomt zie je, zittend op je takje, overal bessen... onder, boven en opzij.

JOOST BOUWMEESTER

Helemaal omringd door zoveel lekkers wordt het een schranspartij van jewelste en gaat 'het dak eraf'. Door het gistende fruit hangt er een doordringende kroeglucht tussen de struiken. Het gistingproces zorgt voor de productie van alcohol in de bessen, en tegen alcohol zijn ook vogels niet bestand. This must be heaven! Soms zie je een vogel die ook werkelijk uit z'n dak is gegaan en in besonken toestand onder de struiken zit. Niet dat ze daar nu ladderzat lallend het hoogste lied zingen, maar ze lijken wat suf en gedesoriënteerd te zijn.

En zo voorziet de duindoorn al van voor mensenheugenis de grote sliert reizende trekvogels van hun natje en droogje. Nog voor de eerste mens verscheen de duindoorn op de humusloze, kale kiezel- en zandvlakten die het terugtrekkende landijs na de laatste ijstijd achterliet. Zolang staat de kroeg met oranjebitter al voor de vogels open. Net als bij onze worteltjes zorgt caroteen voor de oranje kleur in de bes. Daardoor worden ze al van verre door de vogels gezien. Die eten de bessen met daarin het zaadje op en optimaliseren zo de verspreiding van de plant. De reis van het zaad door het maag-darmkanaal van de vogel is nodig om het beter te laten ontkiemen. Schiet het uitgepoepte zaadje wortel, dan ontstaat er soms een duindoornstruweel van één plant met, na tientallen jaren weliswaar, een omtrek van vele meters. Daar zorgen wortelstokken voor die zo sterk zijn dat ze dwars door het asfalt van de duinpaden hun weg naar boven weten te vinden.

Een vrouwelijke duindoornstruik is te herkennen aan de vele bessen. Het profijt dat trekvogels hebben van deze enorme voorraadkast is moeilijk te overschatten. Foto: Joost Bouwmeester.

Vitaminebom

Wandelend langs de duindoornvegetaties zie je hele vakken met bessen en dan weer een vak zonder één enkele bes. De plant is namelijk tweehuizig. Zonder bessen is een vak mannelijke duindoorns, met bessen een vak vrouwelijke struiken. De vrouwen beheren aldus de kroeg voor de trekvogels.

Behalve de vogels zijn ook de mensen geïnteresseerd in de duindoorn. Niet vanwege de minuscule, onooglijke bloemetjes, want daar kun je niet mee thuiskomen. Het gaat ons om de bittere bessen. Daar maken we jam, limonade en likeur van.

Er is geen andere vrucht die zoveel diverse vitamines bevat als de duindoornbes. Die trekvogels zijn echt niet gek om zich te bezatten aan de duindoornbes: het is een vitaminebom. Vooral het gehalte vitamine C scoort uitzonderlijk hoog. En dat in combinatie met een gistingsproces. Wat wil je nu nog meer: een vitaminerijke borrel. Doe mij er dan ook maar eentje!

JOOST BOUWMEESTER

(WWW.NOORDWIJKNATUUR.NL) IS NATUURFOTOGRAAF.

